Riktlinje investeringsprocessen

Inledning

Syftet med denna riktlinje är att samla och tydliggöra Region Norrbottens hantering av investeringar. Utgångspunkten i all hantering av investeringar är att följa gällande lagar och rekommendationer som finns från rådet för kommunal redovisning (RKR).
Riktlinjen ska ses som en ram för handläggning, beslutfattande och redovisning av investeringar. Investeringsprocessen finns till för att säkerställa att investeringar bidrar till största möjliga nytta för Region Norrbottens verksamheter. Detta innefattar exempelvis medicinsk nytta, legala aspekter, arbetsmiljö, säkerhetsaspekter, samt personella- och ekonomiska resurser. Processen främjar ett effektivt och kvalitativt flöde från behovsinventering och beredning till beslut och införande samt uppföljning.
Investeringsprocessen startar med behovsinventering i samtliga verksamheter varvid investeringsbehoven bereds och prioriteras på olika nivåer. Grunden i investeringsplaneringen är att kartlägga verksamhetens långsiktiga investeringsbehov inom lokaler, medicinteknisk utrustning, IT-utrustning samt övriga inventarier. Utkast till investeringsplan blir en del i regionens budget- och planeringsprocess varefter investeringsram och investeringsplan fastställs av regionfullmäktige respektive regionstyrelsen.

Definition av en investering

En investering är en anskaffning (inköp eller uppförande) av en materiell eller immateriell anläggningstillgång.
Med materiell anläggningstillgång avses en fysisk tillgång som regionen har kontroll över och som ger ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden. Exempel på materiella anläggningstillgångar är fastigheter, tekniska anläggningar, medicinteknisk utrustning, IT-utrustning, fordon, hjälpmedel, konst och övriga inventarier.
Med immateriella anläggningstillgångar avses identifierbara icke fysiska tillgångar. En immateriell tillgång är en resurs över vilken regionen har kontroll vilket innebär förmåga att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer regionen till del. Exempel på immateriella anläggningstillgångar är medicintekniska informationssystem (IT-system som även är medicintekniska produkter) så som exempelvis ett ambulansjournalsystem. Enbart ett IT-system är inte en investering.
I Region Norrbotten gäller följande kriterier för att ett inköp ska klassificeras som en investering i anläggningstillgång:

- Fysisk tillgång avsedd för stadigvarande bruk eller innehav och som innefattar framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential.
- Tillgången har en bedömd livslängd på minst 3 år
- Anskaffningsvärdet är minst ett prisbasbelopp (exklusive moms).

Med stadigvarande bruk menas en period på minst tre år, i de flesta fall längre. Tillgången ska generera ekonomiska fördelar som intäkts- eller kost-

nadsbesparing eller att innehav genererar servicepotential, där tillgången bidrar till att Region Norrbotten når de mål som fastlagts.
Anskaffningsvärdet utgörs av inköpspris men även de utgifter som är direkt hänförliga till inköpet. Med direkt hänförliga menas sådana utgifter som krävs för att få tillgången på plats och i skick att nyttjas. Vid anskaffning av flera inventarier eller utrustning med ett naturligt samband eller där inköpet ingår i en större inventarie-/utrustningsinvestering görs bedömningen av beloppsgräns utifrån det sammanlagda anskaffningsvärdet.
Inköp som inte uppfyller kriterierna för att vara en investering kostnadsförs i samband med anskaffningen.

Nyinvestering och Reinvestering

Investeringar kan delas upp i nyinvesteringar och reinvesteringar. Reinvestering avser investeringar som ersätter en befintlig tillgång. Det kan vara utbyte av en fastighetskomponent, utbyte av en medicinteknisk utrustning där den tekniska livslängden är förbrukad och investeringens syfte är att uppnå samma standard och volym som tidigare.
Nyinvesteringar är en investering där en tillgång nyanskaffas. Det kan vara en investering av en tillgång för att öka kapaciteten. Nyinvestering är även en investering där en befintlig tillgång ersätts av en ny men där den nya tillgångens funktionalitet väsentligen skiljer sig från den ursprungliga och där skillnad inte beror på teknikutvecklingen inom området.

Avskrivningar och internränta

Avskrivningar används för att fördela utgiften för en tillgång över tillgångens nyttjandeperiod. Syftet är att ge en rättvisande bild av tillgångens förbrukning för respektive redovisningsperiod.
Linjär avskrivning tillämpas i Region Norrbotten och innebär att tillgången skrivs av med lika stor del varje år, där nyttjandeperioden utgör grunden för bedömning av avskrivningens längd. Utöver avskrivningskostnader belastas investeringar i anläggningstillgångar med en internränta. Internräntan fastställs årligen av fullmäktige i samband med beslut om strategisk plan och budget.
Komponentavskrivning tillämpas i Region Norrbotten vad gäller fastighetsinvesteringar. Syftet med komponentavskrivningar är att fördela kostnader jämnt i driftredovisningen under tiden som investeringen nyttjas. En anläggningstillgång ska delas upp i komponenter om nyttjandetiden väsentligt skiljer sig åt mellan de olika komponenterna. Respektive komponent ska skrivas av separat.
Mark och konst har ingen avskrivning, då tillgångens värde bedöms vara bestående.
Avskrivning och internränta får ske från den tidpunkt då tillgången tas i bruk.

Investeringsbidrag

Offentliga investeringsbidrag (från EU, staten, kommuner, regioner, kommunalförbund) hänförbara till en investering ska redovisas som intäkt på ett sätt som återspeglar nyttjandet och förbrukningen av tillgången. Det innebär att investeringsbidraget i de fall som bidraget får användas till investeringar ska fördelas över tillgångens genomsnittliga nyttjandeperiod. Det innebär att

intäkten fördelas på samma antal år som den avskrivningstid som valts för investeringen/tillgången.

Leasing

Avtal om leasing av en tillgång kan innebära stora ekonomiska åtaganden. Omfattningen av åtagandet beror dels på den förhyrda tillgångens värde men även på hur lång tid objektet leasas. Exempel på tillgångar som ofta leasas är bilar och datorer.
Två typer av leasing kan förekomma, finansiell leasing och operationell leasing. Avgörande för om ett leasingavtal är finansiellt eller operationellt är avtalets ekonomiska innebörd och inte avtalets civilrättsliga form. Exempel på villkor/situationer som gäller för finansiellt leasingavtal finns i Kommunala redovisningsrådets rekommendation R5, övriga är operationella:

Finansiell leasing

Har karaktären av ett avbetalningsköp. Formellt finns äganderätten kvar hos leasinggivaren så länge avtalet löper medan de ekonomiska riskerna och fördelarna förs över till leasingtagaren. Efter avtalsperiodens slut har leasingtagaren möjlighet att bli ägare genom att köpa leasad produkt för dess restvärde.

Operationell leasing

Kan liknas vid ett vanligt hyresavtal, där äganderätten ligger kvar hos leasinggivaren. Efter att avtalsperioden löpt ut lämnas produkten tillbaka till givaren. Leasinggivaren tar den ekonomiska risken och ofta ingår exempelvis service och support samt försäkringar i avtalet.
Leasingavtal som inte klassificeras som finansiellt är ett operationellt leasingavtal. Leasingavtal som uppfyller kriterierna för korttidsinventarier ska redovisas som operationella.
Så kallade funktions-/tjänsteavtal där exempelvis medicinteknisk utrustning och/eller medicintekniska informationssystem ingår kan klassas som operationell leasing i sin helhet eller del av beroende på omfattning. Vad som exempelvis kan ingå är service och support, förbrukningsmateriel, medicinska tjänster och övrig hårdvara (IT).

Beredning och beslut vid leasing

Beredning och beslut om tillgång som ska leasas följer samma process som övriga tillgångar även om äganderätten kvarstår hos leverantören. Samma krav på nyttovärdering, ekonomisk bedömning och beslut gäller vid leasing av tillgång som vid investering. Beslut om leasing följer regionstyrelsens delegationsordning och vad som gäller om avtalstecknande står att läsa i anvisningen “Verkställighetsbeslut och avtalstecknande”.

Mer om immateriella tillgångar, materiella tillgångar, leasing och investeringsbidrag finns i Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer:

- R2 Intäkter
- R3 Immateriella tillgångar
- R4 Materiella anläggningstillgångar

Länk:
Rekommendationer fr.o.m 2019-01-01 | RKR